

Ceturtdiena, 2021. gada 10. jūnijs

P9_TA(2021)0293

Sistemātiskās represijas Baltkrievijā un to sekas attiecībā uz Eiropas drošību pēc nolaupīšanas no Baltkrievijas iestāžu pārtvertās ES civilās lidmašīnas

Eiropas Parlamenta 2021. gada 10. jūnija rezolūcija par sistemātiskām represijām Baltkrievijā un to sekām attiecībā uz Eiropas drošību pēc pasažieru nolaupīšanas no Baltkrievijas iestāžu pārtvertās ES civilās lidmašīnas (2021/2741(RSP))

(2022/C 67/15)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Baltkrieviju,
 - ņemot vērā Eiropadomes 2020. gada 12. oktobra un 2021. gada 24. maija secinājumus par Baltkrieviju,
 - ņemot vērā Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos ES vārdā sniegtos paziņojumus, jo īpaši 2021. gada 24. maija paziņojumu par “Ryanair” reisa FR4978 piespiedu novirzīšanu uz Minsku 2021. gada 23. maijā,
 - ņemot vērā G7 grupas valstu ārlietu ministru un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2021. gada 27. maija kopīgo paziņojumu par Baltkrieviju,
 - ņemot vērā Padomes 2021. gada 4. jūnija Lēmumu (KĀDP) 2021/908, ar ko groza Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Baltkrievijā⁽¹⁾, ar kuru tika ieviests aizliegums Baltkrievijas aviosabiedrībām pārlidot ES gaisa telpu un piekļūt ES lidostām,
 - ņemot vērā Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) 2021. gada 26. marta paziņojumu par ES atbalstu Starptautiskajai pārskatatbildības platformai Baltkrievijai,
 - ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Maskavas mehānisma referenta 2020. gada 5. novembra ziņojumu par iespējamiem cilvēktiesību pārkāpumiem saistībā ar Baltkrievijā 2020. gada 9. augustā notikušajām prezidenta vēlēšanām,
 - ņemot vērā Čikāgas Konvenciju par starptautisko civilo aviāciju un Monreālas Konvenciju par cīņu pret nelikumīgām darbībām, kas vērstas pret civilās aviācijas drošību,
 - ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un visas cilvēktiesību konvencijas, ko Baltkrievija ir parakstījusi,
 - ņemot vērā to, ka Eiropas Parlaments 2020. gada Saharova balvu par domas brīvību piešķīra Baltkrievijas demokrātiskajai opozīcijai,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā 2021. gada 23. maijā Polijā reģistrētu gaisa kuģi, kas apkalpoja aviosabiedrības “Ryanair” reisu FR4978, proti, starptautisku pasažieru reisu starp divām ES valstu galvaspilsētām (no Atēnām uz Viļņu), Baltkrievijas gaisa telpā pēc Aleksandra Lukašenko pavēles piespiedu kārtā novirzīja no kursa un Baltkrievijas kaujas lidmašīnas pavadībā nosēdināja Minskas lidostā, pamatojot šo rīcību ar viltus sprādziena draudiem un tādējādi apdraudot vairāk nekā 170 reisa pasažieru un apkalpes locekļu (daudzi no viņiem bija ES pilsoņi) drošību;

⁽¹⁾ OV L 197 I, 4.6.2021., 3. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 10. jūnijs

- B. tā kā Baltkrievijas iestādes sprāgstierīces neatklāja, bet apcietināja divus pasažierus — Baltkrievijas pilsoni Ramanu Prataseviču un viņa ceļabiedri, Krievijas pilsoni un Viļņas Eiropas Humanitāro zinātņu universitātes studenti Sofiju Sapegu;
- C. tā kā Ramans Pratasevičs ir Baltkrievijas žurnālists, aktīvistis un bijušais galvenais redaktors ietekmīgajā “Telegram” kanālā “Nexta”, kuram bija izšķiroša nozīme, informējot iedzīvotājus par varas iestāžu izdarītajiem pārkāpumiem, mobilizējot protestus Baltkrievijā pēc prezidenta vēlēšanu rezultātu viltošanas 2020. gada 9. augustā un tādējādi palīdzot nodot atklātībai režīma sistemātiskās represijas un nopietnos cilvēktiesību pārkāpumus; tā kā, lai izvairītos no safabricētām kriminālsūdzībām, Ramans Pratasevičs kopš 2019. gada dzīvo trimdā ES, kur viņam ir piešķirts politiskais patvērums;
- D. tā kā Ramana Prataseviča nelikumīga aizturēšana un Baltkrievijas režīma necilvēcīga izturēšanās, tostarp piespiedu atzīšanās panākšana un pārraidīšana secīgās intervijās Baltkrievijas valsts televīzijā, rada vislielākās bažas starptautiskajai sabiedrībai un uzsver steidzamo nepieciešamību pēc saskaņotas starptautiskās rīcības, jo īpaši tāpēc, ka Baltkrievija joprojām ir vienīgā Eiropas valsts, kas joprojām piemēro nāvessodu un tāpēc nav Eiropas Padomes dalībvalsts; tā kā neizskatījās, ka Ramans Pratasevičs atzīstas brīvprātīgi, un tā kā jebkāda piespiedu kārtā panākta atzīšanās ir aizliegta saskaņā ar Konvenciju pret spīdzināšanu; tā kā viņa advokātiem joprojām tiek liegtas piekļuves iespējas un Aleksandrs Lukašenko ir piedraudējis uz viņa pratināšanu uzaicināt izmeklētājus no Krievijas okupētā Donbasa reģiona; tā kā Baltkrievijas iestādes ir iekļāvušas Ramanu Prataseviču teroristu kontrolosarakstā un tādējādi viņu var sodīt ar nāvessodu;
- E. tā kā civilās lidmašīnas pārtveršana ir nopietns starptautisko aviācijas drošības jomas konvenciju pārkāpums un tā kā Baltkrievijā notiekošās nepārtrauktās represijas ietekmē drošību Eiropā un neapšaubāmi pierāda, ka režīms ir kļuvis par starptautiskā miera un drošības apdraudējumu; tā kā lidmašīnas piespiedu nosēšanās kā valsts atbalstīts terorisma akts un Baltkrievijas režīma tā dēvētā ienaidnieka apcietināšana bija paredzēta tam, lai visiem opozicionāriem, jo īpaši tiem, kuri dzīvo ārvalstīs, raidītu biedējošu signālu, ka režīms ir apņēmies viņus notvert un ka ārvalstīs viņi nav drošībā;
- F. tā kā Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija pašlaik veic izmeklēšanu; tā kā kopā ar Ramanu Prataseviču un Sofiju Sapegu Minskā no lidmašīnas izkāpa arī vairākas neidentificētas personas; tā kā Krievijas Federācija ir aizturējusi vairākus Baltkrievijas opozīcijas aktīvistus, kuri aizbēga uz Maskavu, un turpina atbalstīt Baltkrievijas režīmu, cita starpā arī finansiāli;
- G. tā kā Baltkrievijas iestādes turpina represijas pret Baltkrievijas mierīgajiem iedzīvotājiem un daudzi cilvēki tiek vajāti, arestēti un notiesāti par to, ka viņi ir pauduši iebildumus pret režīmu vai plaši izplatītajiem cilvēktiesību pārkāpumiem Baltkrievijā; tā kā tiek lēsts, ka pirms un pēc 2020. gada 9. augustā notikušajām vēlēšanām vairāk nekā 34 000 Baltkrievijas iedzīvotāju kādā brīdī bijuši aizturēti par protestiem pret režīmu; tā kā Baltkrievijā ir vairāk nekā 470 politieslodzīto, tostarp 7 nepilngadīgas personas; tā kā pret protestētājiem ir ierosinātas aptuveni 3 000 politiski motivētas krimināllietas un ir iesniegtas vairāk nekā 4 600 prasības saistībā ar spīdzināšanu, vardarbību un nežēlīgu izturēšanos;
- H. tā kā, pieaugot politieslodzīto skaitam, cilvēktiesību stāvoklis Baltkrievijā turpina pasliktināties; tā kā cilvēktiesību aizstāvji ir dokumentējuši simtiem spīdzināšanas un nežēlīgas izturēšanās gadījumu, bet vairāki cilvēki ir pazuduši vai atrasti miruši; tā kā Baltkrievijas aizturēšanas centros un cietumos turpinās necilvēcīga izturēšanās, spīdzināšana un tīša atteikšanās sniegt medicīnisko aprūpi un tajos jau ir gājuši bojā vairāki protestētāji, piemēram, Vitolds Ašuraks, kurš nomira aizdomīgos apstākļos, savukārt citi, piemēram, 17 gadus vecais Dmitrijs Stakhovskis un Stjapans Latipo, tika aizskarti un pakļauti draudiem tik lielā mērā, ka viņi bija gatavi izdarīt pašnāvību;
- I. tā kā 2021. gada 25. maijā Eiropas Baltkrievijas aktīvistiem Jaugenam Afnāgelam, Pāvelam Jukņēvičam, Maksimam Viņjarskim un Andrejam Voiničam, opozīcijas līderim Pāvelam Sevjarņecam, bloggerim Dmitrijam Kazlovam un kopienas aktīvistei Irinai Ščasnajai piesprieda četrus līdz septiņu gadu ilgu cietumsodu, pamatojoties uz viltus apsūdzībām par ekstrēmismu; tā kā 2021. gada 2. jūnijā politieslodzītais Dmitrijs Furmanavs kopā ar Jaugenu Razņičenko un Uladzimiru Knihu tā dēvētajā Cihanouskas lietā tika notiesāti uz laiku līdz četriem gadiem ieslodzījumā; tā kā 2021. gada 3. jūnijā tiesa tā dēvētajā “dejojošā protesta” lietā notiesāja piekto apsūdzēto grupu, kurā bija politieslodzītie Alaksandrs Khrapko, Radzivons Medušeuskis, Ihars Vinakuravs, Andrejs Anisjevičs, Aļona Loika, Halina Čuhunova, Andrejs Ņjamirskis, Dmitrijs Kurhanavs, Katsjarina Smirnova, Mikita Uvaravs, Safija Ništa, Sjargejs Ksenčuks

Ceturtdiena, 2021. gada 10. jūnijs

un Ilja Palkhouskis, piespriežot viņiem sodu no 18 mēnešiem mājas arestā līdz vienam gadam cietumā; tā kā 2021. gada 3. jūnijā politieslodzītajam Sjargejam Pjarfilijevam tika piespriests divu gadu cietumsods, savukārt viņa dēls Staņislavs Pjarfilijevs tika notiesāts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem (mājas arestā);

- J. tā kā Baltkrievijas varas iestādes turpina vērsties pret neatkarīgajiem baltkrievu žurnālistiem un vajāt viņus, kā arī apzināti mēģina kavēt objektīvu ziņojumu sniegšanu; tā kā tika arestēti simtiem žurnālistu, tostarp divi televīzijas kanāla "Belsat" žurnālisti, kuriem vēlāk tika piespriests sods; tā kā desmitiem žurnālistu ir piemērots administratīvais apcietinājums, viņi ir cietuši no vardarbības un vairākiem žurnālistiem ir piemērots naudas sods; tā kā žurnālistiem ir piemērots pirmstiesas apcietinājums un viņiem ir izvirzītas kriminālpasūdzības; tā kā ir saņemti daudzi ziņojumi par to, ka varas iestādes ir atsaukušas akreditāciju žurnālistiem, tostarp ārvalstu plašsaziņas līdzekļu korespondentiem, no kuriem vairāki ir arestēti un izraidīti no Baltkrievijas; tā kā 2021. gada 18. maijā Baltkrievijas iestādes veica kratīšanu lielākās neatkarīgās Baltkrievijas ziņu vietnes "Tut.by" telpās, aizturēja tās darbiniekus un bloķēja tīmekļa vietni;
- K. tā kā cilvēktiesību aizstāvji, opozīcijas politiķi, pilsoniskā sabiedrība, arodbiedrību pārstāvji un citi aktīvisti tiek sistemātiski iebiedēti un vajāti un tiek ierobežotas viņu pamatbrīvības; tā kā nekas neliecina par to, ka Baltkrievijas iestādes izmeklē tūkstošiem ziņojumu par policijas brutalitāti, kas iesniegti kopš 2020. gada augusta vidus, vai protestētāju nogalināšanu; tā kā plaši izplatītās cilvēktiesību pārkāpumu nesodāmības dēļ Baltkrievijas tauta joprojām atrodas izmisīgā situācijā; tā kā tiesiskuma trūkuma dēļ cietušajiem nav iespējas izmantot tiesības uz taisnīgu tiesu;
- L. tā kā saskaņā ar neatkarīgas studentu apvienības — Baltkrievijas Studentu asociācijas — ziņām ir aizturēti vairāk nekā 460 studenti, no kuriem gandrīz trešdaļa ir sievietes, un vairāk nekā 150 studentu ir patvaļīgi atskaitīti no augstskolām, turklāt daudzi, baidoties par savu drošību, bēg uz kaimiņvalstīm;
- M. tā kā Baltkrievijas iestādes 2021. gada 31. maijā ir vēl vairāk pastiprinājušas jau tāpat stingros noteikumus, kas ierobežo Baltkrievijas pilsoņu iespējas izceļot no valsts, tostarp arī to pilsoņu iespējas, kuriem ir ilgtermiņa uzturēšanās atļauja ārvalstīs;
- N. tā kā Baltkrievijā pastiprinās represijas pret poļu minoritātes pārstāvjiem, tostarp ir arestēta un notiesāta Baltkrievijas Poļu savienības priekšsēdētāja Andželika Borisa, kā arī ticis aizturēts Baltkrievijas Poļu savienības biedrs, žurnālists un blogeris Andžejs Počobuts; tā kā poļu skolu sistēma Baltkrievijā saskaras ar aizvien lielāku režīma spiedienu; tā kā šie pasākumi tiek īstenoti kopā ar valsts televīzijā izvērstu propagandu pret poļiem; tā kā A. Lukašenko Baltkrievijā ir noteicis jaunu valsts svētku dienu, kas atzīmējama 17. septembrī — dienā, kad 1939. gadā PSRS iebruka Polijā;
- O. tā kā Baltkrievija sākusī Astravjecas kodolelektrostācijas komerciālo izmantošanu, neizpildot visus 2018. gada ES noturības testa ziņojumā ietvertos drošības ieteikumus, un tā rezultātā šī kodolelektrostacija ir uzskatāma par nedrošu un tādu, kas rada nopietnus draudus kodoldrošībai visā Eiropā;
- P. tā kā Eiropas Savienība līdz šim ir piemērojusi sankcijas 88 Baltkrievijas personām un 7 vienībām, tostarp Aleksandram Lukašenko,
1. asi nosoda 23. maijā notikušo aviosabiedrības "Ryanair" reisa FR4978 nolaupīšanu un piespiedu nosēdināšanu Minskā un to, ka Baltkrievijas iestādes ir aizturējušas žurnālistu Ramanu Prataseviču un Sofiju Saegu; uzskata, ka šī šausminošā rīcība ir starptautisko tiesību pārkāpums, kas ir valsts terorisma akts;
 2. aicina nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot Ramanu Prataseviču un Sofiju Saegu, kā arī visus pārējos Baltkrievijā aizturētos žurnālistus un politieslodzītus;
 3. atgādina par Padomes lēmumu pastiprināt spēkā esošos ierobežojošos pasākumus, ieviešot aizliegumu Baltkrievijas pārvadātājiem ielidot ES gaisa telpā un piekļūt ES lidostām, un iesaka Padomei izstrādāt plānu, lai atvieglotu Baltkrievijas iedzīvotājiem iespēju atstāt valsti; aicina Starptautisko Civilās aviācijas organizāciju un Eiropas Aviācijas drošības aģentūru izmeklēt šo nepieņemamo incidentu, kas apdraud starptautiskās normas un standartus, un veikt attiecīgus pasākumus; uzsver, ka šis nopietnais incidents ir būtiski samazinājis uzticēšanos un ka katrai valstij būtu jārikojas atbildīgi, pildot savus pienākumus saskaņā ar Čikāgas Konvenciju, lai gaisa kuģu darbības būtu drošas; aicina aviosabiedrību "Ryanair" sadarboties un dot iestādēm piekļuvi visai attiecīgajai informācijai par šo incidentu;

Ceturtdiena, 2021. gada 10. jūnijs

4. aicina rūpīgi izvērtēt pārtvertas civilās lidmašīnas nolaupīšanas sekas ne tikai starptautiskā gaisa transporta un aviācijas drošībai, bet arī vispārējai drošībai Eiropā un to Baltkrievijas un citu pilsoņu drošībai, kuri ir izsūtīti vai meklē patvērumu ES dalībvalstīs;
5. uzsver, ka šādā izmeklēšanā būtu jāizpēta Krievijas iespējamā loma Baltkrievijas režīma īstenotajos terora aktos; uzsver — ja apstiprināsies Krievijas iesaiste, saskaņā ar ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu (ES Magnitska akts) sankcijas būtu jāpiemēro ikvienam Krievijas pilsonim, kas tieši vai netieši bijis iesaistīts šajā operācijā; uzsver to, cik svarīgs ir ES ieguldījums izmeklēšanā, tostarp kopīgu izmeklēšanas grupu darbā un operācijās iesaistot tādas ES struktūras kā Eiropols, *Eurojust* vai Eiropas Prokuratūra;
6. atkārtoti uzsver, ka neatzīst Aleksandra Lukašenko ievēlēšanu Baltkrievijas prezidenta amatā; uzskata, ka Baltkrievijas pašreizējais režīms ir nelegitīms, nelikumīgs un krimināls; turpina atbalstīt Baltkrievijas iedzīvotājus un viņu likumīgās prasības un centienus pēc brīvām un godīgām vēlēšanām, pamatbrīvībām un cilvēktiesībām, demokrātiskas pārstāvības, politiskās līdzdalības un cieņas; nosoda bargos pasākumus pret tūkstošiem Baltkrievijas iedzīvotāju, kuri miermīlīgi protestēja, aizstāvot savas tiesības uz brīvību, demokrātiju un ciņpilnu dzīvi;
7. stingri nosoda un pieprasa nekavējoties izbeigt Baltkrievijas valsts iestāžu īstenoto vardarbību un represijas, jo īpaši nelikumīgu aizturēšanu, spīdzināšanu un nežēlīgu izturēšanos pret aizturētajiem, kā arī miermīlīgo pilsoņu krimināl-vajāšanu, un pauž atbalstu un solidaritāti Baltkrievijas sabiedrībai; nosoda režīma īstenotās sistemātiskās civiliedzīvotāju represijas, kas kopš 2020. gada augustā notikušajām vēlēšanām, kuru rezultāti tika viltoti, izmantojot vardarbību, iebiedēšanu un citu veidu piespiešanas metodes, ir likušas 14 000 baltkrievu bēgt no valsts; atkārtoti norāda, ka pašreiz notiekošā represiju kampaņa un civiliedzīvotāju piespiedu pārvietošana ir smagi cilvēktiesību pārkāpumi; pauž nožēlu par to, ka Baltkrievija pašlaik ir vienīgā valsts Eiropā, kurā joprojām tiek izpildīts nāvessods, un uzstāj, ka tas ir nekavējoties jāpārtrauc; nosoda Baltkrievijas iestāžu nesen veiktos pasākumus, kas liedz lielākajai daļai Baltkrievijas pilsoņu iespējas izceļot no valsts, tostarp arī tiem pilsoņiem, kuriem ir ilgtermiņa uzturēšanās atļauja ārvalstīs;
8. nosoda bargos un netaisnos sodus, kas nesēn piespriesti daudziem politiešlodzītajiem un aizturētajiem, tostarp opozīcijas līderim Pāvelam Sevjarinēcam, un tiesas prāvām pret Baltkrievijas demokrātiskās opozīcijas pārstāvjiem, tostarp Viktoru Babariku, Mikolu Statkeviču un Sjargeju Cihanouski; pauž nožēlu par Pāvela Sevjarinēca, Jaugena Afnāgela, Andreja Voiniča, Pāvela Jukņēviča, Dmitrija Kazlova, Maksima Viņjarska un Irinas Ščasnas notiesāšanu slēgtā tiesas procesā Mahiļovā;
9. atkārtoti norāda uz neatkarīgo Baltkrievijas plašsaziņas līdzekļu un žurnālistu nozīmi un svarīgo lomu Baltkrievijas sabiedrībā; nosoda plašsaziņas līdzekļu apspiešanu un centienus kavēt piekļuvi internetam, kā arī žurnālistu un blogeru piekaušanu, arestēšanu un iebiedēšanu; uzsver Baltkrievijas iedzīvotāju tiesības netraucēti piekļūt informācijai;
10. nosoda represijas un naidīgās darbības, ko iestādes veikušas pret poļu minoritātes pārstāvjiem un pret poļu skolu sistēmu Baltkrievijā; šajā sakarībā aicina bez nosacījumiem atbrīvot Andželiku Borisu un Andžeju Počobutu un citus politiešlodzītus;
11. aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD), Komisiju un dalībvalstu diplomātiskās pārstāvniecības Baltkrievijā cieši sekot līdzi atsevišķu politiešlodzīto stāvoklim un tiesas prāvām Baltkrievijā, tostarp Ramana Prataseviča un Sofijas Sapegas situācijai, piedāvāt viņiem atbalstu un strādāt pie tā, lai panāktu viņu atbrīvošanu; šajā sakarībā aicina A. Lukašenko režīmu nekavējoties izbeigt jebkādas darbības, kas vērstas uz valstu un Eiropas diplomātisko dienestu darbinieku iebiedēšanu vai aizskaršanu, atbilstīgi starptautiskajām saistībām, ko Baltkrievija ir uzņēmusies saskaņā ar Vīnes konvencijām par diplomātiskajām un konsulārajām attiecībām;
12. uzsver steidzamo nepieciešamību uzturēt un paplašināt kontaktus un sadarbību ar Baltkrievijas demokrātisko spēku pārstāvjiem Minskā un trimdā, jo īpaši ar Svjatlanu Cihanousku un Koordinācijas padomes un valstu pretkrīzes pārvaldības padomes locekļiem; tādēļ pievienojas aicinājumiem uzaicināt to pārstāvjus uz G7 samitu 2021. gada 11.–13. jūnijā un Austrumu partnerības samitu 2021. gadā un iesaka viņus arī turpmāk aicināt uz augsta līmeņa divpusējām sanāksmēm valdības līmenī, kā arī uz parlamentārajām sesijām un starpparlamentārajām sanāksmēm, un izveidot grupas Baltkrievijas jautājumā visos ES dalībvalstu parlamentos;
13. aicina Padomi pēc iespējas drīzāk paplašināt to personu un struktūru sarakstu, kurām piemēro ES sankcijas, iekļaujot arī tos, kas iesaistīti "Ryanair" reisa FR4978 lidmašīnas pārtveršanā un piespiedu nosēdināšanā un Ramana Prataseviča un Sofijas Sapegas aizturēšanā; atgādina, ka žurnālistam Ramanam Pratasevičam draud nāvessods;

Ceturtdiena, 2021. gada 10. jūnijs

14. mudina Padomi pēc iespējas steidzamāk turpināt darbu pie ceturta sankciju kopuma pret personām un struktūrām, kas piedalījās Baltkrievijas vēlēšanu rezultātu viltošanā, represijās, spīdzināšanā vai ar sliktu izturēšanos saistītos un cilvēktiesību pārkāpumos šajā valstī, tostarp neatkarīgu žurnālistu un blogeru vajāšanā, vai ir šo pārkāpumi līdzzinātāji, un sākt darbu pie nākamā pasākumu kopuma; prasa noteikt sankcijas ievērojami lielākam skaitam Baltkrievijas amatpersonu, proti, prokuroriem, tiesniešiem un tiesībsardzības darbiniekiem, kuri piedalās režīma kritizētāju vajāšanā un nepatiesā notiesāšanā, kā arī policistiem, cietumu darbiniekiem, parlamenta deputātiem un valdības locekļiem, kā arī aģentiem, kas darbojas režīma labā propagandas, plašsaziņas līdzekļu, dezinformācijas un naida runas jomā, personām un struktūrām, kas atbalsta A. Lukašenko un viņa režīmu, piemēram, Maratam Markovam, kurš 2. jūnijā intervēja Ramanu Prataseviču valsts televīzijas kanālā "ONT", un tiem, kas piedalījās 23. maija incidenta īstenošanā, piemēram, izlūkdienestu darbiniekiem un aviācijas iestādēm; šajā sakarībā atgādina, ka ir pilnībā jāizmanto iespējas veikt ierobežojošus pasākumus saskaņā ar ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu (ES Magnitska akts);

15. aicina Komisiju un dalībvalstis stingri atteikt jebkādu finansiālu atbalstu Baltkrievijas režīmam, kā arī jebkādas jaunas kredītlīnijas Baltkrievijas bankām un apturēt jebkādu ieguldījumu Baltkrievijas infrastruktūras projektos vai uzņēmumos; aicina Komisiju pieņemt pasākumus, lai nepieļautu, ka Eiropas finanšu iestādes iegādājas obligācijas vai jebkādu citus finanšu instrumentus, ko emitējusi Baltkrievijas valdība un ar to saistītās publiskās iestādes; atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Investīciju banka un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka ir apturējušas Baltkrievijas publiskā sektora projektu finansēšanu, un prasa izpētīt, kā neizmantotos līdzekļus var pārorientēt uz pilsonisko sabiedrību un privāto sektoru, kas nav saistīts ar režīmu; aicina Starptautisko Valūtas fondu un ES dalībvalstis nekādā gadījumā šim režīmam nepiešķirt tiešu budžeta atbalstu un atturēties no 2021. gadam paredzēto speciālo aizņēmuma tiesību piemērošanas;

16. atgādina visiem ES uzņēmumiem, kas darbojas Baltkrievijā, par savu iepriekšējo aicinājumu ievērot īpašu rūpību un cilvēktiesības saskaņā ar ANO uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipiem; turklāt aicina tās atturēties no jebkādam jaunām investīcijām un publiski protestēt pret Baltkrievijas iestāžu pašreiz veiktajām represijām valstī;

17. aicina Padomi ātri pieņemt un īstenot ekonomiskās sankcijas, kurām jābūt ievērojamām un, cik vien iespējams, ar tūlītēju ietekmi uz Baltkrievijas režīmu, tā atbalstītājiem un ekonomikas dalībniekiem, kas to atbalsta; prasa, lai šīs ekonomiskās sankcijas būtu vērstas pret valsts un privātiem uzņēmumiem, kurus kontrolē režīms, kuri ir cieši saistīti ar režīma uzņēmējdarbības interesēm vai ir pazīstami ar to, ka atļaiž darbiniekus par piedalīšanos streikos vai protestos; prasa noteikt nozaru sankcijas, jo īpaši vērsties pret jēlnaftas un naftas produktu, kālija karbonāta un tērauda ieguves un kokapstrādes nozarēm; turklāt prasa izbeigt sadarbību ar Baltkrievijas valstij piederošajām bankām un to finansēšanu, ierobežot starptautisko banku kredītlīnijas to meitasuzņēmumiem Baltkrievijā un apsvērt iespēju uz laiku apturēt Baltkrievijas dalību SWIFT sistēmā; prasa ES reģistrētiem uzņēmumiem, jo īpaši "Siemens AG", pārtraukt sadarbību ar Baltkrievijas iestādēm tehnoloģiju un zinātnības apmaiņas jomā; aicina dalībvalstis un ES iestādes pastiprināt centienus, lai cīnītos pret ievērojamo cigarešu kontrabandu no Baltkrievijas uz ES, kas nodrošina līdzekļus A. Lukašenko režīmam; mudina īstenot saskaņotu ES solidaritātes akciju ar mērķi kompensēt ekonomiskās grūtības tām dalībvalstīm, kuras visvairāk ietekmē ekonomiskās sankcijas pret Baltkrieviju;

18. atzinīgi vērtē Eiropas Raidorganizāciju savienības (EBU) lēmumu apturēt Baltkrievijas raidorganizācijas BTRC dalību EBU; prasa pārtraukt Baltkrievijas dalību starptautiskās sporta organizācijās un starptautiskos sporta pasākumos, tostarp Eiropas un pasaules čempionātos un Tokijas olimpiskajās spēlēs; mudina Eiropas Futbola asociāciju savienību (UEFA) atņemt tiesības Baltkrievijas valsts televīzijai "TVR" pārraidīt EURO 2020. gada futbola turnīru un tās bez maksas piešķirt neatkarīgajam televīzijas kanālam "Belsat TV";

19. aicina dalībvalstis uzlabot sadarbību izlūkošanas jautājumos saistībā ar krīzi Baltkrievijā un izraidīt zināmos un aizdomās turētos Baltkrievijas izlūkošanas dienesta darbiniekus, kas darbojas visā Savienībā; mudina Eiropas Parlamenta priekšsēdētāju ierobežot Baltkrievijas vēstniecības Briselē darbinieku piekļuvi iestādei, tostarp fizisku un attālinātu piekļuvi Eiropas Parlamenta rīkotām sanāksmēm, un pārskatīt Parlamenta saziņu ar Baltkrievijas vēstniecību;

20. pauž dziļas bažas par Krievijas iesaistīšanos A. Lukašenko režīmā, tostarp par finansiālu atbalstu un ciešo sadarbību starp izlūkdienestiem;

21. uzsver, ka ir vajadzīga starptautiska iesaiste, tostarp diskusijas ANO un NATO līmenī; prasa ES cieši saskaņot savus pasākumus ar Amerikas Savienotajām Valstīm, G7 partnervalstīm un citām līdzīgi domājošām valstīm un censties panākt vispārēju vienprātību ar ES partneriem, jo īpaši Eiropas kaimiņvalstīm, piemēram, Ukrainu, lai pēc iespējas palielinātu

Ceturtdiena, 2021. gada 10. jūnijs

sankciju ietekmi; atgādina Ukrainas valdības lēmumu pievienoties ES dalībvalstīm, lai Baltkrievijas aviosabiedrībām piemērotu transporta sankcijas, un aicina Komisiju un Padomi noteikt soda pasākumus aviosabiedrībai "Belavia" un tās pasažieriem, kas lido uz Krievijas anektēto Krimu; atzinīgi vērtē gaidāmās ES un ASV, kā arī ASV un Krievijas augstākā līmeņa sanāksmes un uzskata, ka tās piedāvā lieliskas iespējas saskaņot ES un tās partneru nostājas;

22. uzsver, ka sankciju mehānismi gan ir vislabākais veids, kā ES var pienācīgi vērsties pret valstīm, kas neievēro tiesiskumu, taču šajā gadījumā papildus sankcijām pret Baltkrievijas valsts uzņēmumiem būtu jāizmanto arī esošais iekšējais spiediens valstī, atbalstot Baltkrievijas pilsonisko sabiedrību;

23. aicina Komisiju un PV/AP kopā ar starptautiskajiem partneriem sākt augsta līmeņa starptautiskās konferences "Demokrātiskās Baltkrievijas nākotne" organizēšanu krīzes atrisināšanai Baltkrievijā, kā arī izmeklēšanu un krimināl-vajāšanu Baltkrievijas iestādēs par noziegumiem pret Baltkrievijas tautu un Baltkrievijas demokrātisko pārveidi; uzskata, ka šāda konference ES vadībā, kurā piedalīsies starptautiskās finanšu iestādes, G7 valstis, ES dalībvalstis un iestādes un citas valstis, kas ir gatavas apsolīt vairāku miljardu euro vērtu finanšu paketi, sniegs atbalstu turpmāko reformu centieniem un ekonomikas pārstrukturēšanai un dos spēcīgu signālu par atbalstu Baltkrievijas tautai;

24. atgādina par savu iepriekšējo iniciatīvu izveidot augsta līmeņa misiju, kurā iesaistītas bijušās augsta ranga Eiropas amatpersonas, lai izpētītu visas iespējas, kā apturēt vardarbību, atbrīvot politieslodzītos un, iespējams, palīdzēt radīt labvēlīgu vidi iekļaujošam vietējam politiskajam dialogam Baltkrievijā;

25. mudina Komisiju, EĀDD un dalībvalstis palielināt tiešo atbalstu Baltkrievijas opozīcijai, pilsoniskajai sabiedrībai, cilvēktiesību aizstāvjiem un neatkarīgajiem plašsaziņas līdzekļiem Baltkrievijā un ārvalstīs, un sadarbību ar tiem, tostarp izmantojot spēju veidošanu un finansiālu atbalstu, un palielināt atbalstu Eiropas Demokrātijas fondam tā darbību īstenošanai uz vietas; šajā sakarībā prasa ES un citām starptautiskajām organizācijām sniegt finansiālu un tehnisku atbalstu plašsaziņas līdzekļiem un neatkarīgajiem žurnālistiem, lai viņi varētu pildīt savus pienākumus, informējot sabiedrību par norisēm Baltkrievijā; šajā sakarībā atkārtoti prasa palielināt atbalstu televīzijas kanālam "Belsat TV";

26. apņemas palīdzēt stiprināt demokrātisko spēku spējas, palielināt pilsoniskās sabiedrības nozīmi, atbalstīt pilnvērtīgu politisko dialogu, kura rezultātā Baltkrievijā tiktu panākta varas miermīlīga nodošana, kā arī atbalstīt jaunus politiskos līderus un cilvēktiesību aizstāvjus, izmantojot Parlamenta demokrātijas atbalsta mehānismus;

27. atzinīgi vērtē Komisijas iesniegto projektu visaptverošam ekonomikas atbalsta plānam 3 miljardu EUR apmērā demokrātiskās Baltkrievijas nākotnei; aicina Komisiju un Padomi turpināt izstrādāt un veicināt šo plānu un skaidri paziņot, ka tad, kad Baltkrievijā notiks demokrātiskas pārmaiņas, ES būs gatava sniegt reālu palīdzību ar mērķi virzīt valsti pa reformu un modernizācijas ceļu; norāda, ka ES ir jāierosina visaptverošs pasākumu kopums, lai sagatavotu Baltkrievijas demokrātiskos spēkus šāda atbalsta izmantošanai;

28. prasa ES sadarboties ar Amerikas Savienotajām Valstīm, G7 grupas partneriem un citām līdzīgi domājošām valstīm ar mērķi iesaistīt sadarbību ar A. Lukašenko režīma publisko sektoru un pārorientēties uz sadarbību ar Baltkrievijas pilsonisko sabiedrību un Baltkrievijas privātajiem uzņēmumiem, kas ir ārpus režīma ietekmes jomas;

29. noraida A. Lukašenko nepieņemamos draudus, ka Baltkrievijas iestādes neapturēs nelegālos migrantus un nelegālo narkotiku tirdzniecību, un pauž bažas par nelegālās migrācijas pieaugumu no Baltkrievijas uz ES un Baltkrievijas iestāžu iespējamo iesaistīšanos šajā procesā; prasa dalībvalstīm un ES iestādēm sekot līdzi norisēm šajās jomās un veikt atbilstošus pasākumus;

30. nosoda to, ka Baltkrievijas vadība ļaunprātīgi izmanto tiesībaizsardzības iestādes politiskiem mērķiem; aicina Interpolu nekavējoties un rūpīgi pārskatīt Baltkrievijas iesniegtos un turpmāk iesniedzamos pieprasījumus un veikt atbilstīgus pasākumus, lai nepieļautu, ka šī valsts Interpolu ļaunprātīgi izmanto politiskiem mērķiem;

31. uzsver, ka ir jāveic visaptveroša izmeklēšana par A. Lukašenko režīma izdarītajiem noziegumiem pret Baltkrievijas tautu un tās noslēgumā būtu jāizveido starptautisks tribunāls, lai sauktu pie atbildības par šiem noziegumiem; tā kā Baltkrievijas iestādes nevēlas ieviest tiesiskumu un atbildību, mudina starptautisko sabiedrību rīkoties, lai palīdzētu nodrošināt pierādījumus par noziegumiem, izmeklēšanu un vainīgo saukšanu pie atbildības visā komandķēdē; atzinīgi vērtē vairāku ES dalībvalstu iniciatīvas piemērot universālas jurisdikcijas principu un sagatavot tiesas prāvas pret represiju

Ceturtdiena, 2021. gada 10. jūnijs

veicējiem Baltkrievijā un mudina visas pārējās dalībvalstis sekot šim piemēram; prasa aktīvi atbalstīt visas starptautiskās iniciatīvas, kuru mērķis ir novērst nesodāmību Baltkrievijā, piemēram, Starptautisko platformu pret nesodāmību un Tiesiskuma centru Viļņā;

32. mudina AP/PV, Komisiju, Padomi un dalībvalstis turpināt ierosināt jautājuma par situāciju Baltkrievijā izskatīšanu visās attiecīgajās Eiropas un starptautiskajās organizācijās, piemēram, EDSO, Eiropas Padomē, ANO Cilvēktiesību padomē un citās ANO specializētajās struktūrās, lai nodrošinātu steidzamu starptautisku rīcību saistībā ar situāciju Baltkrievijā, un pārvarēt Krievijas un citu valstu šādai rīcībai liktos šķēršļus;

33. mudina ES dalībvalstis turpināt atvieglot vīzu un uzturēšanās atļauju saņemšanas procedūras personām, kuras bēg no Baltkrievijas politisku iemeslu dēļ, vai personām, kurām nepieciešama ārstēšana pret tām pastrādātās vardarbības dēļ, kā arī sniegt šīm personām un to ģimenēm nepieciešamo atbalstu un palīdzību; aicina dalībvalstis īstenot EDSO Maskavas mehānisma referenta ieteikumus attiecībā uz patvēruma piešķiršanu vajāšanas gadījumos, uz kuriem attiecas Ženēvas Konvencija par bēgļa statusu, un vēl vairāk atvieglot procedūru ārkārtas vīzu izsniegšanai un pagaidu pajumtes nodrošināšanai ES dalībvalstīs; aicina dalībvalstis un Komisiju piedāvāt stipendijas Baltkrievijas studentiem un mācībspēkiem, kas atskaitīti un atlaisti no augstskolām un ieslodzīti par viņu prodemokrātisko nostāju; aicina dalībvalstis sniegt finansiālu atbalstu tām trimdā esošajām iestādēm, piemēram, Eiropas Humanitāro zinātņu universitātei Viļņā, kas atbalsta jaunās paaudzes baltkrievus, kuri vēlas mainīt savas valsts korumpēto un nelikumīgo sistēmu;

34. aicina Komisiju, dalībvalstis un EĀDD sadarboties ar starptautiskajiem partneriem, piemēram, EDSO Maskavas mehānismu un ANO Cilvēktiesību padomi, kā arī cilvēktiesību aizstāvjiem un pilsonisko sabiedrību uz vietas, lai nodrošinātu, ka tiek uzraudzīti un dokumentēti cilvēktiesību pārkāpumi un tiek ziņots par tiem, kā arī lai pēc tam nodrošinātu pārskatatbildību un cietušo iespējas vērsties tiesā; pauž gandarījumu par to, ka ir izveidota Starptautiskā pārskatatbildības platforma Baltkrievijai, un prasa ES iestādes un dalībvalstis atbalstīt tās darbību; apņemas sekmēt Eiropas Parlamenta platformas cīņai pret nesodāmību Baltkrievijā efektīvu darbību un koordinēt savlaicīgu starptautisko reakciju uz notikumiem Baltkrievijā;

35. atgādina, ka visām dalībvalstīm ir jāieņem vienota nostāja, lai reaģētu uz valsts terorismu, ko organizē Aleksandra Lukašenko režīms un ko atbalsta Kremlis; uzsver, ka ES ir svarīgi tās iekšienē vērsties pret dezinformāciju par situāciju Baltkrievijā, kā arī pret citiem hibrīddraudu veidiem, ko šajā sakarā veic trešās personas; pauž solidaritāti Latvijai saistībā ar tās diplomātu nepamatotu izraidīšanu no Baltkrievijas; nosoda Baltkrievijas ģenerālprokurora uzsāktu kriminālizmeklēšanu pret Latvijas ārlietu ministru, kā arī valsts galvaspilsētas Rīgas mēru; nosoda visus Baltkrievijas iestāžu mēģinājumus izdarīt spiedienu uz ES dalībvalstīm, tostarp Baltkrievijas prokuroru pieprasījumu nopratināt Lietuvas bijušo prezidentu Valdas Adamkus, pamatojoties uz viņa iespējamo saikni ar SS pakļauto policijas palīgbataljonu, kas veica represīvas operācijas Baltkrievijā Otrā pasaules kara laikā;

36. atkārtoti pauž bažas par 45 km attālumā no Viļņas izvietotās Astravjecas atomelektrostacijas komercdarbību un uzsver, ka riskam ir pakļautas arī citas ES dalībvalstis; uzsver, ka ir svarīgi novērst Astravjecas kodolelektrostacijas radītos draudus kodoldrošībai, pauž nožēlu par to, ka Baltkrievija pilnīgi pārredzami neiesaistās Astravjecas kodoldrošības jautājumu risināšanā un nav apņēmusies pilnībā īstenot Eiropas Kodoldrošības jomas regulatoru grupas (ENSREG) pārskatā iekļautos ieteikumus attiecībā uz šo elektrostaciju, un prasa ieviest efektīvus drošības pasākumus pret Astravjecas kodolelektrostacijā ražotas enerģijas tiešu vai netiešu tirdzniecību ES tirgū;

37. uzsver, ka pašreizējā situācija ir pārbaudījums Eiropas Savienības uzticamībai un tās ārpolitikas veidošanas efektivitātei; atgādina, ka situācijai Baltkrievijā, kas ir kaimiņvalsts un Austrumu partnerības dalībvalsts, ir tieša ietekme uz ES un ka ES būtu jāizrāda pietiekama apņēmība piedāvāt reālu ilgtermiņa atbalstu demokrātiskajiem spēkiem, kuri cenšas nodrošināt brīvību un demokrātiju Baltkrievijā; prasa ES nekavēties un rīkoties ātri un proaktīvi;

38. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam/ Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Eiropas Padomei, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai, Starptautiskajai Civilās aviācijas organizācijai un Baltkrievijas Republikas iestādēm.